

Glosa | *Až na špičku nosu*

Ob jedno číslo nazpátek jsme spojili *Revue pro média* s tématem mediální gramotnosti. Vcelku logické, zvláště když se časopis pokouší být jakousi prodlouženou (rozuměj až do České republiky se natáhnouš) rukou mediální výchovy.

Handlovalo se tehdy s tezemi o tom, že proces interpretace leží někde mezi textem, jeho čtenářem a kontextem – kontextem sociálním, kulturním, ekonomickým, politickým i historickým. S tezemi o tom, že čtenář není jen pasivní obětí přijímaného sdělení. Ale také o tom, že si tím vlastně nikdo není úplně jistý. Šlo, mimo jiné, o nevyřešenou, často etickou otázku mediálních studií, na niž se odpovídá jaksi *ad hoc*.

A právě na této neudusané půdě se zkřížily meče v souvislosti s vydáním minulým – zasazeným do rámce „*média a gender*“. Věnovali jsme se feministické perspektivě v mediálních studiích, zabrousili k pornografickým symbolickým textům, hledali obraz ženy v Bibli, hovořili se třemi českými filmařkami. A všechno tohle doprovodili fotografiemi sovětských úderníc, reprodukcemi a původními komentáři z Alba fotografií Sovětská žena, které v roce 1950 (!) vydalo nakladatelství Svět sovětů. Právě ony (sovětské ženy, jimž nikdy nebylo odepřeno realizovat se prací) jsou inkriminovaným pudlíkem pod zemí. Označení údernice je stejně zjednodu-

šující a má pointu téhož ražení jako samotné uvedení snímků – byly tam herečky, nastávající matky, ředitelky továren. Jenže i tahle mince má dvě strany.

Byl to intelektuální vtip. Spojení dvou různých kontextů, protnutých ženskou otázkou. Bylo to uvolněné oddechnutí, že už je to za námi, a současně výzva k boji proti novým, taktéž ideologickým nepravostem. Na obojí, řekla bych, máme vcelku nárok.

Jenomže otázka zní: rozumí čtenář tomu, co zamýšlíme sdělit? Jak je to s interpretací prostřednictvím textu, čtenáře a kontextu? Pořád to byla komunistická propaganda bez vysvětlujícího komentáře. A ty fotky jsou přeci tak roztomilé. Zhlédli jsme se v anglo-americké feministické tradici a historické okolnosti té naší jsme (s výjimkou útlé recenze na knihu Barbory Osvaldové) nechali za dveřmi. Černý humor bolí. Zvláště když vám vyprávějí anekdotu o krematoriu cestou z babiččina pohřbu.

Přehlédli jsme feministickou mediální teorii jako feudál přehlíží úrodu, ale aristokratický nahléd jsme si popletli se zdviženým nosíkem. Sami sebe jsme nachytali do pasti nevyřešených otázek mediálních studií. A tak doufáme, že čtenář cvičí svoji mediální gramotnost a předkládané texty kriticky hodnotí. Dostal od nás tak trochu lekci.

Kateřina Škařupová